

ПОЛОЖЕННЯ

про Всеукраїнський студентський конкурс «HERITAGE. RELOADING» на ідею розкриття потенціалу Київської фортеці як туристичного центру

1. Загальні положення

1.1. Всеукраїнський студентський конкурс «HERITAGE. RELOADING» (далі – Конкурс) є відкритим конкурсом.

Мова конкурсу – українська

1.2. *Ініціатор та замовник конкурсу:* Громадське об'єднання «ЧАС НАДБАННЯ», heritage.reload@gmail.com, +38(063)7230167, +38(093)1953431

За підтримки:

Національного Експертно-Будівельного Альянсу України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 77.

Академії праці, соціальних відносин і туризму, 03187, м. Київ, Кільцева дорога, 3-а.

1.3. Конкурс проводиться для всебічного розкриття потенціалу всього комплексу Київської фортеці в культурно-пізнавальному туризмі України, позначення та візуалізації у міському просторі всіма засобами сучасних технологій збережених та втрачених об'єктів фортеці та планувальних зв'язків між ними.

2. Мета конкурсу

Метою конкурсу є активне залучення молоді до формування ідеї оптимального та всебічного розкриття потенціалу Київської фортеці для використання у соціокультурній та виховній роботі та як перспективного ресурсу для розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні.

Особливістю реалізації мети конкурсу є забезпечення участі широких кіл студентської спільноти України, студентів вищих навчальних закладів, які спеціалізуються на підготовці спеціалістів з архітектури, дизайну, **туризму і гостинності**, музеєзнавства, маркетингу, ІТ.

3. Завдання конкурсу

- Всебічне розкриття потенціалу Київської фортеці як історико-культурного, туристичного центру, інтегрованого в туристичну інфраструктуру України ;
- пошук найкращої ідеї використання історико-культурного, пізнавального, економічного, соціального, інноваційного потенціалу пам'яток архітектури і територій Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця»;
- виховання у молоді розуміння важливості дбайливого ставлення та збереження історико-культурної спадщини, її цінності, як фундаментальної складової ідентифікації української нації.

4. Наявна проблематика та очікувані результати конкурсу.

Київська фортеця – один з найбільших у світі кам'яно-земляних фортифікаційних комплексів, що зберігся до наших днів.

Вона представляє собою комплекс фортечних споруд 17-19 століть, розміщений на пагорбах правого берега Дніпра, обмежених з півночі Кловським яром, з півдня і заходу — схилами долини р. Либідь. Складається з кількох земляних укріплень (Цитаделі, Звіринецького, Васильківського, Госпітального, Лисогірського) і низки розміщених між ними споруд, що призначалися для військових казарм, виробництва та зберігання зброї, амуніції тощо.

У 1679-1682 роках козацькі війська під керівництвом гетьмана Івана Самойловича оновлюють давні старокиївські та будують печерські укріплення — утворюється перші укріплення довкола Києво-Печерської Лаври. У 1706-1723 роках при Петрі I за участі інженерів Геллерта та Лямот де Тампія оновлюються укріплення Печерської цитаделі. Керував роботами інженер Гофман. По завершенню будівництва Печерська фортеця складалася з 9-ти земляних бастіонів (висота земляних валів до 6 м): Різдвяного, Семенівського, Олексіївського, Андріївського, Кавалерського, Успенського, Петрівського, Спаського, Павлівського. Куртини більшості бастіонів були підсилені теналями, фортеця була оточена сухим ровом, для в'їзду існувало троє воріт – Васильківські, Київські та П'ятничні. Для підсилення контролю за Наводницькою балкою перед Різдвяним і Олексіївським бастіонами були побудовані Ближній і Дальній ретраншементи.

У другій половині 18 століття були побудовані два земляні люнети, розташовані перед південним фронтом фортеці і призначені для контролю над Наводницькою дорогою. Найбільшою кам'яною будівлею в фортеці була цегляна будівля Арсеналу, зведена за проектом військового інженера І. Меллера в 1784-1798 рр. По завершенню будівництва

Арсеналу будь-які роботи по укріпленню Старокиївської фортеці були припинені, а у 1803 році прийняте рішення про припинення її утримання.

Напередодні франко-російської війни 1812 року директор інженерного департаменту, відомий російський фортифікатор генерал-лейтенант К. Опперман у 1810 р. опрацював проект створення у Києві великого табору для запасних армій зі спорудженням з заходу та півдня нових земляних укріплень і посиленням Старокиївської та Печерської фортець. Тоді було зведено земляне Звіринецьке укріплення (1810 –12 рр.), що поєднується з Печерською цитаделлю, та чотири редуту, що контролювали шлях до переправи через Дніпро наплавним (наводним) мостом.

Наступний проект підсилення фортеці – розроблений К. Опперманом проект Головної Київської фортеці – було «височайше» затверджено 25 березня 1830 р.

Під час будівництва, що здійснювалося протягом чверті століття Київською інженерною командою під постійним наглядом царя, проект змінювався й уточнювався. До проектування окремих споруд залучалися різні петербурзькі архітектори. Фортеця призначалася для розквартирування Першої армії, що 1831 р. була переведена з Могильова до Києва. До її складу увійшла перетворена на цитадель Стара Києво-Печерська фортеця, і тепер її фронт з боку Дніпра було замкнено оборонною стіною навколо Нижньої лаври.

Особливістю чи не найбільшого на той час військово-оборонного комплексу царської Росії було сполучення земляних фортифікаційних споруд (т. зв. верків) – цитаделі, Васильківського і Госпітального укріплень колишнього укріплення та окремо розміщених оборонних споруд. А саме: башт №4, 5, 6, оборонних казарм жандармського полку та військових кантоністів, арсенальних майстерень, оборонної казарми на перешийку, набережного верку, верхньої та нижньої підпірних оборонних стін. Така просторова організація комплексу Нової Печерської фортеці із розміщеними укріпленнями вздовж краю Печерської височини, забезпечувала захист гарнізону згідно з провідними ідеями російської фортифікаційної школи 1-ї пол. 19 ст.

У зв'язку із Кримською війною 1853–56 рр. фортеця приводиться до бойового стану, а на лівому березі Дніпра перед Ланцюговим мостом зводиться земляне укріплення (не збереглося). Війна виявила повну неспроможність мурованих казематованих споруд протистояти вогню нарізної артилерії, що почала застосовуватися з серед. 19 ст. В цей період скасовується Звіринецьке укріплення, на його територію у 1885 р. переносяться порохіві склади. У 1918 р. укріплення зруйноване вибухом через детонацію снарядів, нині на його території міститься Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка). Після оцінки бойової спроможності фортеці влітку 1860 р. відомим фортифікатором, генерал-ад'ютантом Е. Тотлебенем, розроблялись пропозиції з перетворення застарілої Київської фортеці на сучасну фортову. Реалізованим з величезного проекту був лише один – Лисогірський форт (1871–77 рр.), збудований на вершині однойменної гори при впадінні р. Либідь у Дніпро.

Таким чином, в комплексі Київської фортеці найдавнішою пам'яткою середньовічного типу є оборонні мур з вежами навколо Верхньої лаври (кінець 17 століття). До новітніх фортифікаційних систем належать земляні бастионні укріплення цитаделі, тенальне Васильківське укріплення, полігональне Госпітальне укріплення. Численні оборонні казарми на Печерську втілюють особливості російської фортифікаційної школи, яка, на думку деяких фахівців, на початок 19 століття займала провідне становище у Європі. Лисогірське укріплення ілюструє особливості побудови фортової фортеці періоду нарізної артилерії (сер. 19 ст. – 1885 р.). Окремі споруди Київської фортеці з 17 століття використовувались як політична в'язниця (так званий «Київський Шліссельбург»). Зокрема у башті № 2 Васильківського укріплення (з травня 1863 р.) та капонірах 1 і 2 полігонів, а також Косому капонірі Госпітального укріплення (з літа 1864 р.), утримувалися польські й українські учасники визвольного повстання 1863 року. З 1897 р. фортеця повністю втратила стратегічне значення й була перетворена на фортецю-склад.

У 1923 р. у Київській фортеці засновано музей «Косий капонір». У 1991 році музей перетворено на Історико-архітектурну пам'ятку-музей «Київська фортеця».

В умовах стрімкої сучасної експансії нової забудови на території комплексу Київської фортеці відбулась значна деградація та місцями нищення земляних укріплень та кам'яних споруд. Найбільші втрати понесло Васильківське укріплення. Фортеця сьогодні розпорошена серед висотної забудови, а планувальні й візуальні зв'язки зруйновані. В інформаційному супроводі територією міста відсутнє якісне розкриття історичної інформації про укріплення та їхній вплив на розвиток міської території. Містобудівне значення фортифікаційних об'єктів, їх історичні планувальні зв'язки, сприйняття габаритів земляних укріплень знівельовані. Потужні містобудівні перетворення призвели до повної втрати цілісності комплексу, водночас його необмежений пізнавальний потенціал до цих пір зберігається.

Опрацювання можливостей розвитку всього фортифікаційного комплексу базується на засадах досягнення реалізації наступних функцій:

- Культурної функції: збереження, охорона, використання культурного надбання, забезпечення сталого розвитку громадянського суспільства та України.
- Національно колишнього укріплення – патріотичної функції: формування та розвиток відповідального громадянина, формування національної ідеї на базі культурної спадщини, формування розуміння національного надбання, гордості за досягнення, здобутки тисячоліть.
- Інноваційної функції: залучення новітніх інформаційних технологій та їх використання.
- Соціальної функції: підвищення соціальної активності, всебічного розвитку населення з особливою увагою до молоді, залучення наймолодших до різноманітних програм та заходів.

- Комерційної функції: підвищення доходів від реалізації проектів та програм.
- Політичної функції: формування позитивного культурного іміджу України в світі.

Очікувані результати конкурсу :

- Розкриття пізнавального потенціалу та візуалізація у міському просторі всіма засобами сучасних технологій збережених та втрачених об'єктів Київської фортеці та планувальних зв'язків між ними.
- Забезпечення інтеграції комплексу Національного історико-культурного музею «Київська фортеця» до туристичної інфраструктури м.Києва.
- Актуалізація **використання** пам'яток культурної спадщини як джерела розвитку туристичних продуктів музейного комплексу Київської фортеці.
- Розробка пропозицій щодо брендингу та айдентики Київської фортеці.

5. Умови проведення Конкурсу

5.1. Учасники конкурсу.

5.1.1. Конкурс проводиться в один тур.

5.1.2. До участі в конкурсі запрошуються студенти вищих навчальних закладів України, що спеціалізуються на підготовці спеціалістів туристичної сфери, архітектури, дизайну, музеєзнавства, маркетингу.

5.1.3. Участь в конкурсі безкоштовна. Організатори проводять реєстрацію учасників конкурсу на основі їх заповнених заявок.

5.1.4. Учасниками конкурсу не можуть бути члени журі, відповідальний секретар конкурсу, їхні близькі родичі, особи, які готували конкурсну документацію.

5.1.5. Учасники, заявляючи про свою участь в конкурсі, тим самим приймають його умови і вимоги, а також погоджуються з тим, що оцінка журі є остаточною і оскарженню не підлягає.

5.2. Форма подачі заявок та конкурсних пропозицій

5.2.1. Після оголошення конкурсу **15.01.2021** року учасники до **15.03.2021 року** надають письмову заявку щодо участі у конкурсі <https://goo.gl/forms/G6harrgkIIauPD0c2> та одержують у організатора конкурсну документацію та вихідні дані для проектування. З питань подачі заявок на участь звертатись +38(063)7230167, +38(093)195343

E-mail: heritage.reload@gmail.com

5.2.2. Конкурсні пропозиції автор/авторський колектив надсилає на електронну адресу Організатора конкурсу: heritage.reload@gmail.com

5.2.3. Конкурсні проекти подаються в електронному вигляді на офіційний e-mail конкурсу: heritage.reload@gmail.com до 18:00 за київським часом (GMT+02:00)

05 травня 2021 року. ?

У випадку надсилання конкурсного проекту електронною поштою на офіційний e-mail конкурсу при великому обсязі файлів конкурсні матеріали в цифровому вигляді запаковуються в zip-файл та пересилаються через файлообмінник.

5.3. Критерії оцінки та вимоги до проектів конкурсу

5.3.1. Обов'язкове збереження об'єктів культурного надбання та їхніх комплексів.

5.3.2. Технологічність – поєднання в конкурсних пропозиціях традиційних технологій та інноваційних підходів.

5.3.3. Екологічність – застосування екологічних матеріалів та методів упорядкування територій, визначених завданням.

5.3.4. Енергоефективність – застосування сучасних методів, приладів, устаткування в оснащенні пам'яток та територій.

5.3.5. Ефективність рішень з оновлення функціонального призначення пам'яток, туристичних пропозицій.

5.3.6. Широка популяризація пам'яток та музею – брендування, принципова модель комунікаційної стратегії використання пам'яток та музейного комплексу.

5.3.7. Ефективність реалізації.

5.3.8. **Оцінка** та прогноз впливу від можливої реалізації концептуальних пропозицій на пам'ятки та прилеглу територію з точки зору соціальної, інфраструктурної, економічної, екологічної та інноваційної спрямованості.

5.4. Вимоги до оформлення конкурсних робіт

5.4.1. Конкурсна документація складається з Програми та умов конкурсу, Конкурсного завдання та його *додатків – вихідних даних (історичні відомості, ілюстрації, копії планів території та поверхових планів пам'яток, стратегія розвитку Національного історико-архітектурного музею «Київська фортеця» на 2016-2026 рр.)*, **порядків ?** конкурсу.

5.4.2. Текстові матеріали, фотографії та графічні зображення у форматі PDF (зображення – 300 DPI), що дають вичерпне уявлення про ідею, мають бути оформлені у презентацію, обсягом 5-15 слайдів або у відеоролик тривалістю до 10 хв.

5.4.3. Описова частина має містити детальний опис ідеї з результатами авторської оцінки потенціалу об'єктів та комплексів культурного надбання Київської фортеці, пропозиції з функціонального використання/зонування, принципову модель комунікаційної стратегії використання пам'яток та музейного комплексу, загальний опис технологій, використаних для розкриття потенціалу, сценарій розвитку 4-ої башти та Госпітального, Васильківського укріплень, маркетингову стратегію. Об'єм описової частини до 5 тис знаків.

5.4.4. В окремому файлі обов'язково додається інформація про авторів (прізвище, ім'я, по батькові, адреса, телефон, e-mail, Facebook-профіль, назва вищого навчального закладу та факультету, спеціальність).

5.4.5. В разі формування об'ємно-просторових, планувальних пропозицій, конкурсні матеріали компонуються на одному планшеті вертикального формату розміром 900 x 1200 мм. За необхідності друк планшетів здійснюють організатори конкурсу. Компонівка планшетів вертикальна. Такі конкурсні пропозиції надсилаються організаторам в електронному вигляді в форматі PDF (зображення - 300 DPI).

5.5. Терміни проведення Конкурсу та заходи сприяння у підготовці конкурсних пропозицій.

5.5.1. Терміни проведення.

15.01.2021 оголошення конкурсу.

Реєстрація учасників до 15.03.2021, надсилання конкурсного завдання і вихідних даних учасникам.

05.05.2021 завершення прийому конкурсних пропозицій від учасників.

18.05. – 7.06.2021 виставка конкурсних пропозицій на майданчиках та ресурсах співорганізаторів конкурсу.

10.06. – 28.06.2021 фінальна виставка на локації, обраній замовником конкурсу.

28.06.2021 – Фінал конкурсу та оголошення переможців конкурсу.

З питань участі звертатися:

☎ +38(063)7230167, +38(093)1953431

✉ heritage.reload@gmail.com

<https://www.facebook.com/HeritageReloading>

5.5.2. Оголошення про проведення конкурсу публікується на офіційній сторінці Програми HERITAGE. RELOADING www.facebook.com/HeritageReloading та офіційних ресурсах співорганізаторів конкурсу. Вихідні дані надсилає ініціатор конкурсу зареєстрованим учасникам на їхню електронну адресу.

5.5.3. Під час підготовки конкурсних пропозицій за рішенням організаторів конкурсу проводяться дискусійні зустрічі з експертами за тематичними напрямками, дотичними до мети конкурсу. Експерти конкурсу обираються та запрошуються організаторами конкурсу, а їх діяльність погоджується із головою журі.

5.5.4. Листування та надання відповідей на запитання учасників відбувається з офіційного e-mail конкурсу heritage.reload@gmail.com шляхом розсилання всім учасникам конкурсу щодо кожного отриманого від учасників конкурсу запитання та кожної підготовленої відповіді.

5.6. Оцінювання результатів конкурсу.

5.6.1. Результати конкурсу оцінюються журі конкурсу чисельністю не менше 5 осіб, яке призначається Ініціатором конкурсу з числа провідних профільних фахівців і організаторів.

Склад журі:

.....

5.6.2. Журі обирає зі свого складу голову журі.

5.6.3. Рішення журі приймається шляхом онлайн-голосування по кожному конкурсному проекту. Рішення приймається більшістю голосів і є остаточними. При рівній кількості голосів голос голови журі є вирішальним.

5.6.4 Критерії оцінювання проектів:

- Відповідність меті та вимогам конкурсу.
- Інноваційність та максимальне використання сучасних технологій у позначені та візуалізації в міському середовищі втрачених та збережених споруд та їх планувальних зв'язків.
- Наявність стратегії розвитку Київської фортеці як історико-культурного, туристичного центру інтегрованого в туристичну інфраструктуру України.
- Оригінальність і новизна ідей, пропозиція доцільних технічних рішень, сучасних технологій.
- Економічна обґрунтованість пропонованої ідеї.

5.6.5. Порядок роботи журі та підбиття підсумків конкурсу.

До складу журі не можуть входити особи, які в зв'язку з виконанням трудових обов'язків безпосередньо підпорядковані і підконтрольні один одному. Голова журі та його заступник обираються на першому засіданні журі шляхом таємного голосування простою більшістю голосів. Відповідальний секретар конкурсу одночасно є секретарем журі і бере участь у його засіданнях без права голосу.

Усі члени журі мають у письмовій формі погодити Програму і Умови конкурсу. Члени журі не можуть залучатися до участі в подальшій роботі над премійованим проектом.

Робота журі відбувається із організацією офлайн та онлайн засідань. Перед розглядом конкурсних проектів журі виключає з їх складу матеріали, не обумовлені Програмою і Умовами конкурсу.

Журі не розглядає проекти:

- відправлені або подані після закінчення встановленого терміну;
- такі, що не відповідають вимогам цього Положення та Умов конкурсу.

Такі проекти можуть бути рішенням журі допущені до участі у виставці конкурсних проектів з позначкою "Поза конкурсом".

Конкурс вважається таким, що відбувся, якщо на нього подано не менше трьох конкурсних проектів, з яких хоча б одному журі вважає за можливе присудити премію.

Засідання журі проводиться і вважається правоможним за умови участі у ньому не менше двох третин складу журі.

Прийняття рішення здійснюється шляхом незалежного онлайн голосування членів журі.

Члени журі не мають права розголошувати будь-які відомості, пов'язані з розглядом проектів і присудженням винагород.

Рішення журі є остаточним і не може бути змінено, в тому числі й Ініціатором та Замовником конкурсу.

5.6.6.. Експерти конкурсу. Порядок роботи експертів.

Ініціатор спільно із Замовником конкурсу запрошує експертів в галузі архітектури, дизайну, туризму та гостинності, музеєзнавства, маркетингу, інноваційних технологій тощо до співпраці в організації та проведенні конкурсу.

Функції експертів конкурсу: інформаційна підтримка конкурсантів, долучення актуальної інформації до вихідних даних конкурсу, участь в публічних заходах конкурсу, за необхідності – проведення попередньої експертизи поданих конкурсних пропозицій, консультування учасників конкурсу в рамках свого фаху.

Експерти конкурсу не можуть брати участь в конкурсі в якості його учасників.

Склад групи експертів конкурсу погоджується з головою журі конкурсу і затверджується рішенням замовника конкурсу.

5.6.7. Підсумки конкурсу оформлюються:

Протоколом про підсумки конкурсу, який містить оцінку конкурсних проектів та рекомендації щодо їх використання, обґрунтування прийнятого рішення або причин відхилення конкурсних проектів від розгляду, інші міркування журі. Протокол підписується головою та секретарем журі.

Підсумки конкурсу протягом місяця після прийняття рішення журі мають бути оприлюднені у тих засобах масової інформації, в яких було вміщено оголошення про конкурс, а автори, яким присуджено премії або інші види заохочення, протягом цього терміну повідомляються про порядок і місце їх отримання.

5.7. Нагороди конкурсу

5.7.1. Учасники конкурсу, які показали найкращі результати, винагороджуються дипломами та цінними подарунками від організаторів та партнерів конкурсу.

Переможець конкурсу отримує грошову винагороду – 5000 грн. із рівним розподілом між учасниками команди.

5.7.2. Після завершення конкурсу експозиційні матеріали стають власністю ініціаторів і використовуються для проведення виставок та просвітницької роботи.

5.7.3. Подаючи роботи на конкурс, автор (автори) підтверджують таким чином право організаторів на часткову або повну публікацію або будь-яке інше використання твору з відповідним посиланням на автора (авторів). При цьому авторське право, згідно із законодавством України, залишається за кожним автором (авторами).